

Studier inom beteende- och fiskeriekonomi:
koordinering och samarbete

Lisa Björk

AKADEMISK AVHANDLING

**som med vederbörligt tillstånd för vinnande av
filosofie doktorsexamen vid
Handelshögskolans fakultet, Göteborgs universitet,
framlägges till offentlig granskning
fredagen den 19 maj, kl 10.15, i sal B33,
Institutionen för nationalekonomi med statistik, Vasagatan 1**

Göteborg 2017

Sammanfattningar

Avhandlingen består av tre fristående kapitel:

Kapitel 1: Samarbete under risk och sann osäkerhet (*ambiguity*)

Avkastningen på investeringar i kollektiva nyttigheter är nästan alltid osäker till skillnad från den design som används i ekonomiska experiment i den rådande empiriska litteraturen. Vi studerar hur naturlig osäkerhet (*natural uncertainty*) påverkar samarbetsvilja i ett socialt dilemma genom att utföra ett laboratorieexperiment i vilket bidrag till en kollektiv nytta har en förutbestämd, riskfylld (kända sannolikhetsutfall), eller sant osäker (okända sannolikhetsutfall) marginalavkastning. Vår design gör det möjligt att dra slutsatser kring hur samarbetsattityder, förväntningar på andras samarbete, samt unika och repeterade investeringsbeslut i den kollektiva nyttigheten skiljer sig mellan tre försöksgrupper. Vi finner inga statistiskt signifikanta belegg för att naturlig osäkerhet skulle påverka samarbetsvilja, förväntningar på andras beteenden eller faktiska investeringsbeslut. Våra resultat stödjer att resultat från tidigare experiment som baserats på säkra utfall är generaliserbara. Sett ut ett beteendeperspektiv verkar det som att strategisk osäkerhet (*strategic uncertainty*) överskuggar naturlig osäkerhet i sociala dilemman.

Kapitel 2: Förvaltning av allmänningar och koordineringseffekter – empiriska belegg från det svenska räkfisket

Det är väl belagt att äganderätter påverkar incitament för att återskapa resursrörelsen i allmänningar. Givet att varje socioekologiskt system är unikt finns däremot få empiriska belegg kring vilka fördelar olika uppsättningar av rättigheter har. I den här studien används ett kvasi-experiment (*quasi-natural experiment*) i det svenska räkfisket för att utvärdera två äganderättsbaserade förvaltningar, territoriella äganderätter (*TURF*) respektive samförvaltning (*co-management*). Genom att koppla priser på landad fångst till information från enskilda fisketurer och utnyttja den spatiala och temporala variationen i dessa data, kan jag estimerar den kausala effekten av förvaltningsregimerna på lönsamhet samt undersöka de bakomliggande mekanismerna. Resultaten visar att de territoriella äganderätterna haft en stor och positiv effekt på lönsamhet medan samförvaltningen har inneburit en svagt negativ effekt. Resultaten härrör framförallt från olikheter i hur väl fiskarna koordinerar sitt fiske samt investeringar i hållbara strategier. Alla konstruerade variabler, samt all manipulering av data, är rapporterade i studien.

Kapitel 3: Vem känner du? Transaktioner i det svenska systemet för individuella överlåtelsebara rättigheter (*ITQ*) inom det pelagiska fisket

Individuella överlåtelsebara rättigheter (*ITQs*) inom fiske används i ökad utsträckning som en förvaltningsstrategi för att hantera överkapacitet i flottan. Systemet bygger på att aktörer handlar rätten att fiska en andel av ett fiskebestånd mellan sig så att fiskekapaciteten omfördelas från mindre till mer effektiva aktörer. Om dessa kvottransaktioner drivs av andra faktorer än skillnader i förväntad marginalavkastning kan systemet leda till en ineffektiv omfördelning av fiskekapaciteten. Den här studien undersöker vilka faktorer som påverkar hur kvotvolym handlas mellan aktörer genom att använda unika paneldata från det svenska pelagiska *ITQ*-systemet. Resultaten visar att handel är starkt influerad av geografisk plats och att ägandet av kvot koncentreras över tid. På marknaden för kvotuthyrning handlas mer kvot mellan aktörer som tidigare varit centrala på marknaden eller som delar en gemensam kontakt med en tredje part. Introduktionen av landningsskyldigheten i slutet av studien är förknippad med en diversifiering av antalet handelspartners som antyder att det funnits ineffektivitet i systemet. Alla konstruerade variabler, samt all manipulering av data, är rapporterade i studien.

JEL-klassificering: C91, D64, D81, H41, Q5, Q22, D7, L2, Q28, P48

Nyckelord: kollektiv nytta, betingat samarbete (*conditional cooperation*), experiment, osäkerhet, risk, ambiguitet, allmänning, territoriella äganderätter, samförvaltning, koordination, räka, överlåtelsebara individuella rättigheter, fiske, sociala nätverk

ISBN: 978-91-88199-13-3 (tryckt), 978-91-88199-14-0 (pdf)

Kontaktinformation: Lisa Björk, Institutionen för nationalekonomi med statistik, Handelshögskolan, Göteborgs universitet, Box 640, 405 30, Göteborg. E-post: lisa.h.bjork@gmail.com